

DEMECSER

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

TISZTELT DEMECSERIEK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

*„Messze jövővel komolyan vess össze jelenkort;
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”*

(Kölcsey Ferenc)

DEMECSER

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

A művészet és a tudomány kettőségét alkotja az építészet. Részben racionális követelményeknek kell megfelelnie, hiszen elsősorban a funkciónak és a rendeltetésnek van alárendelve. Ellenben, mint térbeli forma, az építész szubjektív alkotómunkájának eredménye.

Művészet azért, mert hasonlóan egy festőhöz, vagy egy zeneszerzőhöz, az építész is minden tudását, tapasztalatát, erejét és önmagából egy darabot belead abba, hogy tökéletes művet alkosson. Megalkotni egy egyszerű épületet nem nehéz, de mindezt úgy tervezni, hogy a környezetet, az embereket, a múltat, jövőt és még rengeteg egyéb dolgot figyelembe veszi egy építész, azt csak művészi szinten lehet.

A Kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet (a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény) segít abban, hogy a településen élő emberek, jobban vigyázzanak a helyi értékekre és megismerjék őseik életét. A Város, biztos pont mindenki számára. Ahol jó élni, dolgozni, tanulni, pihenni ahová mindig jó haza térni. Környezetünk általunk, velünk együtt él, fejlődik, úgy, amerre mi tudatosan vagy éppen tudat alatt formáljuk. Ezért fektetünk nagy hangsúlyt az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos és ütemezett fejlesztésekre.

A település bemutatására hivatott színes képvilággal gazdagított kézikönyv egységben tárja az olvasók elé Demecser szépségét és rejtett kincseit. Széles skálában mutat példákat a lakóházak, udvarok, előkertek megtervezéséhez, miközben bemutatja mindennapjaink színvonalát.

A kézikönyv tükröt mutat elénk, mely által még szebbé, még harmonikusabbá, még egységesebbé formálhatjuk Demecser Városet.

Várad László
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
2. Demecser bemutatása, <i>általános településkép, településkarakter</i>	5
3. Örökségünk <i>a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	12
4. Településképi szempontból meghatározó területek Demecserben <i>eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával</i>	22
Településközpont	
Kertvárosias, falusias lakóterület	
Gazdasági terület	
Üdülőövezet	
Beépítésre nem szánt terület	
5. Ajánlások	29
<i>a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:</i>	
Telepítés	
Terepalakítás	
Magasság	
Tetőhajlásszög	
Tetőforma	
Szín	
Tornácok	
Ajtók, ablakok	
Homlokzatképzés, anyaghasználat	
Részletek	
Kerítések, térfalak	
Kertek	
<i>közterületek településképi útmutatója</i>	
Utcák	
Közterek, közparkok, közkertek	
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek <i>épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása</i>	57
7. Jó példák: sajátos építményfajták	64

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövődők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott.”

Wass Albert

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között.

Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek.

Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis.

Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Városháza

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismeretése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik.

Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

DEMECSER BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

Demecser település Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, közelebről Felső-Szabolcsban, a Lónyai csatorna északi oldalán, a Nyírség és Rétköz határán fekszik. Adottságai folytán a Rétköz természetes központja.

Állandó lakossága: 4373 (KSH 2011-es adat)

Lakónépessége: 4246 (KSH 2011-es adat)

Megközelíthetősége

Vasút: a 100-as jelzésű Budapest-Záhony fővonalának egyik állomása,

Közút: egy 6 és egy 2 kilométeres bekötő csatlakozása van a 4-es számú, elsőrendű főútvonalra.

Demecser Nyíregyházától északkeletre, mintegy 25 km távolságra, a Közép- Nyírség és a Rétköz találkozásának vonalán fekszik. A 4. számú főútvonal Székelynél leágazó alsórendű útvonalon érhető el. A települést átszeli a Budapest-Záhony vasútvonal.

Demecser mai területe nagyszámú lelet tanúsága szerint már az ókorban is lakott hely volt. A régészek és muzeológusok az úgynevezett „alföldi vonaldíszes kerámia” legkorábbi lelőhelyei között tartják nyilván. Az itt talált edények mintázata rendszerint bekarcolt, egyszerű mértani vonalakkól áll, de alkalmazták a Késő-Kőrös-Szamosvidéki festett kerámiákról ismert edényfestést is. A helyiség neve egy 1261-1267 körüli oklevélben tűnt fel először, amely szerint Kárászi Sándor bán megvásárolta a Kékkel határos Kendemecher nevű birtokot. Más források szerint 1270-1272 táján bukkan fel először Kemény Demecser néven abban az adományozó levélben, amelyben V. István király a területet Kárászi Sándornak adományozta.

Római katolikus templom

Egészség ház

A birtok egy részét Kárászi Sándor fia, Miklós 1331-ben nádori ítélettel elveszítette, másik részét egy évre rá testvére, Miklós egy Magyar Pál nevű mesternek szándékozott eladni. Ez ellen a Balogh-Semjén nemzetség Kállay-ágából való István tiltakozást jelentett be és magának mondja a települést. Ennek ellenére bizonyított, hogy a falut Magyar Pál a Rétközben lévő szigetekkel és harminc, névvel jelölt halastóval együtt 400 ezüstért megvásárolta. Ekkor már állott benne a Szent György patrónussága alatt lévő kőtemplom. Demecsert 1354-ben úgynevezett leánynegyed fejében Erzsébet, Magyar Pál leánya, kapja meg.

A XV. Század fordulót hoz Demecser történetébe: ettől az időtől rendelkezik vásártartási joggal és lesz mezőváros. A település és környéke 1415-ben a Czudarok birtokába jut. Mezőváros 1460-tól 1886-ig. Vásártartási jogáról 1466-tól emlékeznek meg okiratok. Ez azt jelenti, hogy Demecser e fontos megkülönböztetéseket, illetve előjogokat valószínűleg Mátyás királytól kapta. Demecser mezővároshoz tartozott Bessénytanya, Bodótanya, Borzsovatanya, Feketetanya, Idatanya, Kolbárttanya, Vártanya, Verestanya, Fellegvártanya, Kistanya. A század végén nagyobbik részét már a Váradi és Kállay család birtokolta és mindkettő földesura marad a rákövetkező évszázadban is.

Demecsernek az 1556-ból maradt nyilvántartásban szereplő 32 tizedfizető háztartása alapján 160-165 lakosa lehetett. 1588-ban 93 jobbágyán a Váradi család tagjai osztoztak. Az alacsony lélekszám okát a kutatók a földrajzi fekvésében látják, mivel a Rétköz alacsony fekvésű, mocsaras területéből csak a kiemelkedő, vagyis a magasabban fekvő részek voltak alkalmasak letelepedésre.

A Váradi család férfi ágának kihalása után 1611-ben Demecsert több nemzetség birtokolta különböző jogcímenek. A XVII. Század közepén a Lónyay István rokonság címén, nádori ítélettel nyert belőle egy részt, mások olykor zálogként jutottak hozzá. Volt idő, amikor még a királyi fiscusnak is volt benne része.

Református templom

Az 1720-ban tartott összeírás szerint 14 jobbágytelke volt, emellett 2 száraz- és 3 vízimalom működött a területén.

Az 1774. évi úrbérrendezés idején 29 jobbágy család élt Demecser területén, 13 telken.

A jobbágyfelszabadítás idejére csak a Barkóczy és a Jósa család őrizte meg tulajdonosi pozícióját. A többiek -a Pazonyi, Szabó, Győry, Csepey, Vay, és Répássy családok – később jutottak a vidéken kisebb-nagyobb birtokrészhez. Lakossága ekkor 839 lélek volt, szántója viszont mindössze 244 hold, a többi rét és halászó hely.

1870-ben 220 háza és 1385 lakója volt Demecsernek 6467 kat. h. határnyi területén.

1900-ban 226 házban 2021 lelket számláltak a nyilvántartásokban.

A község lakossága a századforduló után tovább növekszik, ami az országban beindult polgári fejlődés, kapitalizálódás következményeként értékelhető és összefügg a Tisza szabályozásának, a csatorna-rendszer kiépítésének, a nyíregyháza-Ungvár vasútvonal megnyitásával, a káposzta savanyítás fellendülésével, a hordógyártás, majd a keményítőgyár beindulásával.

Demecser Oktatási Centrum

Elek-kúria

Erkel Ferenc Művelődési Ház és Könyvtár

A gazdaság élénkülése jelentősen éreztette hatását a helyi társadalom fejlődésében és a környék falvaira gyakorolt hatásában.

1931-ben 538 lakóházat és közel négyezer lakost számláltak Demecserben. Hét tantermes iskola működik, ahol református, római, katolikus és izraelita felekezetű oktatás folyik. A harmincas években épülnek meg azok a kőutak, amelyek Demecsert összekötik a szomszédos településekkel.

Demecser háború utáni helyzetére az ismert központosító törekvések és belőlük következő aránytalanságok hatnak. Ebben döntő szerepe volt Nyíregyháza fejlődésének mesterséges felgyorsítása és a Záhonyra hárult különleges szerepkör.

A település lakóinak száma ebben a korszakban is növekszik. Mai nagyságát a hatvanas-hetvenes évekre éri el.

Közben a politika is felismeri az erőltetett centralizáció hátrányait, aminek következtében Demecser szerepe is változik a Rétközben, központi fekvése folytán, ami a hetvenes évektől fejlesztések formájában is megnyilvánul.

1973. április 15-ével közös tanácsú nagyközséggé nyilvánítják társközségként Székelyt rendelve a hatáskörébe. E közigazgatási alakulathoz 1977-ben Kék is csatlakozott.

1975-ben a Magyar Gyapjúfonó gyáregységének felépítése és üzembe helyezése tovább növeli az ipari munka arányát Demecserben és megalapozza foglalkoztatási központ szerepét a kistérségben. A két gyár, a tsz és a környéket ellátó szolgáltató szervezetek, illetve intézmények működése a nagyközség jogálláson is túlmutatott: Demecser több mint 10 község, közel 20000 főnyi lakónépesség természetes központjává fejlődött.

Római katolikus templom

A politika és a társadalom demokratizálódása, a gazdaság piacorientáltságának megalapozása megnyitotta a polgári fejlődés felé vezető utat. A tulajdonviszonyok teljes átrendeződése azonban napjainkban is érzékelhető problémák leküzdésével megy, illetve mehet csak végbe.

A termelőüzemek, gyáregységek, szövetkezetek megszűnése iparban, mezőgazdaságban, kereskedelemben, szolgáltatásban, nehezen kezelhető szociális gondokkal jár.

Demecserben is megszűnt a tsz, a két gyár – a szeszipari vállalat és a textilüzem – az önállósulással elveszítette piacait, tevékenységi körük beszűkült, nem találtak olyan terméket, amely versenyképes lett volna a vetélytársakkal szemben. Többszöri tulajdonosváltáson mentek keresztül, de a termelést a kívánt mértékben egyik sem tudta stabilizálni, ami nagyarányú munkanélküliséget és növekvő megélhetési gondokat okozott a községben.

1990-től 1994-ig kiépült a gázhálózat, korszerűsítették az önkormányzati intézmények fűtési rendszerét, gyarapodott a szilárd burkolatú utak hossza.

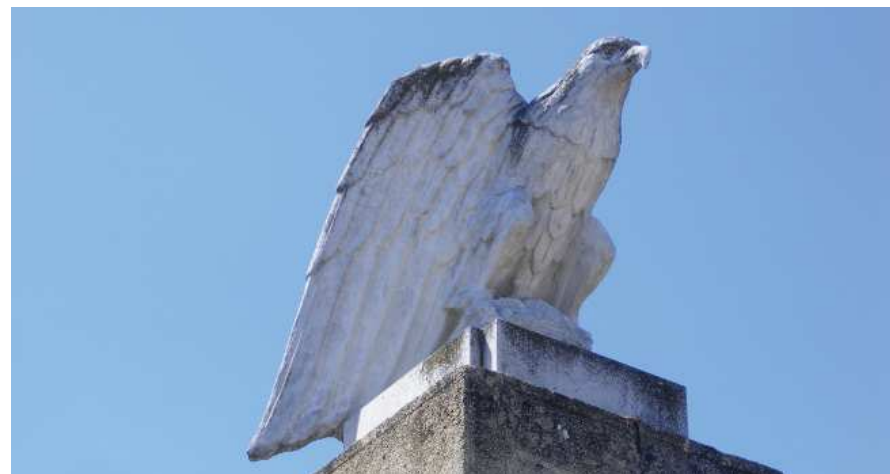
1994-től 1998-ig megépült az általános iskola új szárnya, elkészült Demecser és vidékének szilárd, kommunális személtlerakója, korszerűsítették a sportpályát, megkezdődött a faluközpont átalakítása, létrehozták a rendőrőrsöt Demecserben.

1999-ben folytatódott a település parkosítása, befejeződött a községháza rekonstrukciója az eredeti tervek alapján, befejeződtek a szennyvízhálózat kivitelezési munkái.

A következőkben bemutatunk egy válogatást azon épületekről, melyek sajátos értékükkel fogva már hosszabb ideje Demecser identitását erősítik. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek teljes mértékben elősegítsék a Város karakterének megőrzését, és továbbformálják. Az utóbbi években épült sikeres példák illusztrálják azokat a megoldásokat, amelyek segítik az előbbieken megfogalmazott megvalósításokat.

**Az első katonai felmérés
(1763 - 1787)**

**A harmadik katonai felmérés
(1869 - 1887)**

**A második katonai felmérés
(1806 - 1869)**

**Katonai felmérés
(1984)**

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Demecser településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt ölelnek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Az első katonai felmérés szerint Demecser egytűcs falu, jelenlegi formája szerint inkább halmaztelepülés jellegű. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros sorban csatalkoznak egymáshoz. Paraszttudvaraira a tagolt épületelrendezés volt a jellemző.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által kettő jelentősebb műemléket emelhetünk ki.

1. Demecseri Református Egyházközség temploma

Az első egyházi épületről – "kőegyházról" – 1333-ból van forrásanyag Szent György néven katolikus templomként. A falu népének nagy része a XVI. században reformátussá lett és vele együtt temploma is, amelynek mérete nem ismert, de feljegyzés emlékezik meg róla 1996-ban, illetve 1700-ban is.

Az egyszerű, téglából készült gótikus teremtemplomot, illetve elsőként annak tornyát 1771-ben kezdték el építeni. Az épület a jelenleginél minden valószínűség szerint kisebb volt. 1768-ban egy fatornyot húztak fel elé és ugyan ebben az évben belső munkálatokat is végeztek rajta. 1780-ban famennyezetét újították föl. 1800 körül lebontották szentélyét és helyére építették a mai hajó keleti felét és felújították az épületet.

A jelenlegi torony alapkövét 1820. május 29-én rakták le és 1823-ra készült el az építmény és nyerte el mai alakját és méretét. Felszerelési tárgyainak nagy része a XVI-XVII. századból való.

A templom és környéke a mai város legrégibb része.

2. Elek-kúria

Késő klasszicista épület. A századforduló idején eklektikus stílusban átépített korábbi udvarház, boltozott pincével, homlokzatának közepén három tengelyes, nyitott rizalittal.

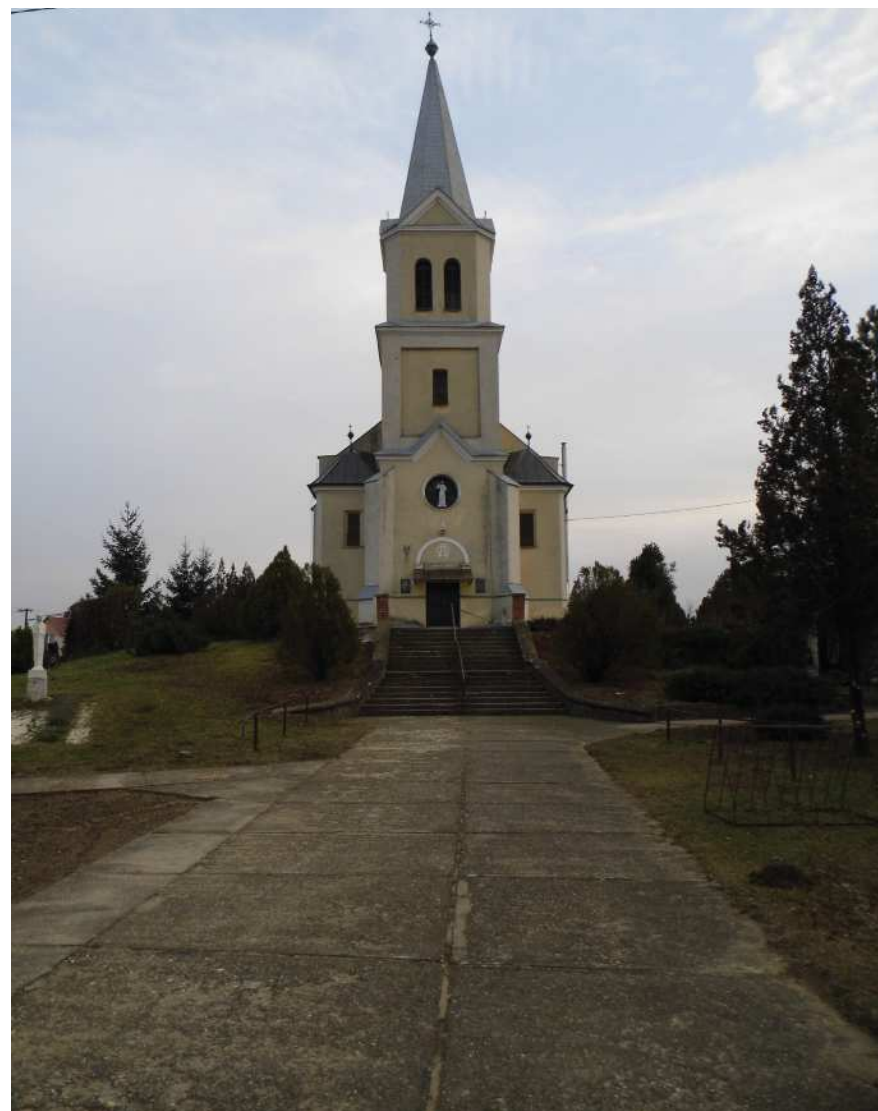

Demecser Város helyi védett, vagy helyi védelemre javasolt építményei

1. Római katolikus Egyház: Sárló Boldogasszony templom

A római katolikus hit újbóli gyakorlására 1781-ben jelöltek ki a közbirtokosok egy telket templom és paplak építésére. Egy 1828-as kánoni vizsgálat szerint Demecser első, szilárd anyagból készült, fatornyú római katolikus templomát 1796-ban építették, amelyet 1797-ben szenteltek fel. 1813. októberében az egri érsek dekrétumot adott ki a demecseri plébánia felállításáról.

Új templomot 1896-ban építettek Reizmann Hermann, kismégyesi építési vállalkozó vezetésével. Ez a jelenleg is álló egyhajós, homlokzati tornyos sokszögzáródású szentélylyel kialakított eklektikus téglapépület. Tetőboltozata fa szerkezetű. A plébániaház 1821-ben nyerte el mai alakját. 1996-ban a hívek adományaiból felújították az épületet.

*2. Demecseri Szent Illés próféta
görögkatolikus templom*

A demecseri görög katolikus hívők 1992-ig a nyírtassi parókiához tartoztak, ám mivel 1990-ben templomot építettek maguknak helyben, ezért a hajdúdorogi megyéspüspök új egyházközséget hozott létre Demecser központtal és három filiával.

Elkészült a lelkészlakás is, amely egyben közösségi helyiségként is szolgál és folyamatos a templom belső látványának, berendezésének fejlesztése.

Az első ikonkép Szent Antalt ábrázolja. Fogadalmi képként készült, Maklár Zsolt festőművész alkotása.

Az ikonosztázion a templom liturgikus terét két részre osztja, jelképes elválasztásként örök és múlandó, szent és profán között. A templom képállványa neobizánci stílusban készült és 28 nagyméretű ikonképet tartalmaz.

Az ikonok alapja 24 karátos aranyfűstlemez, a fa szerkezet intarziás, berakásos, kőrisből és tölgyből készült.

3. Polgármesteri Hivatal

A Kétezer-egy téren a település központjában található Polgármesteri Hivatal épülete, mely kiváló példa a régi és az új együttélésének megvalósulására. Az 1900-as évek elején épült volt község-háza épületét annak arányaira, jellemző, végigfutó téglaburkolatára válaszolva egészíti ki, folytatja a mai kor anyagaival a felújított épületrész.

4. I. világháborús emlékmű

I. világháború hősi emlékműve, amit az I. világháború demecseri hősi halottainak és az eltűntek emlékére emeltek 1995-ben.

5. Szent István kútszobor

6. Víztorony

Demecser címerében is szereplő víztorony ipari műemléknek számít. A gyárteleppel egyidejűleg 1915-ben épült. Magassága 28 m és 300 m³ víz befogadására alkalmas.

Népi építészet - lakóházak

A háromhelyiséges, szoba-konyha-kamra, szoba-pitvar/kéményalja-kamra, szoba-konyha-szoba beosztású. Ezeket más néven soros alaprajzú házaknak is hívták. Olyan lakóháztípus, amelyben a helyiségek sorosan – sorban egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épülnek. Az ilyen házakat legfeljebb folyosó egészíti ki. Az egyes helyiségek egymásból vagy külön-külön az udvarról, folyosóról közelíthetők meg. Hazánk paraszti lakóházainak nagyobb része e típusba tartozik. A 14–15. sz. óta általános az a szoba-konyha (pitvar-kéményalja)-szoba vagy kamra beosztás, ami kamrával, istállóval, esetleg színnel bővíthetett.

Demecser, Földvár út 13. szám, 583 hrsz.

Az örökséget és a hagyományt gyakran összekeverjük. Meg kell tudnunk különböztetni az anyagságában megfogható örökséget a hagyomány eszmei-szellemi tartományától, még akkor is, ha szorosan összetartoznak. *A hagyomány az örökség lelke.* Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség. A hagyomány az „ige” az értékesíthető anyagban, szakrális értéke van. A hagyomány egyúttal szellemi-technológiai készség, és elődeinktől maradt ránk. A fenntartó közösség számára soha nem maradiság, éretlen ragaszkodás a múlthoz, a meghaladotthoz, hanem az a belső képesség, amely biztosíték a túlélésre, a fejlődésre, a keretek között tartott újításra, és mégis a korlátlan szabadságra. A kereteket a föld, a falu, a létezés alapját jelentő munka, a mezőgazdálkodás jelenti. A falut érő környezeti, vagy éppen az emberiség által okozott csapások mindenekelőtt a hagyományok elvesztésével jártak. A mai építészetben sokszor a töredékét láthatjuk meg annak a páratlan csodának, ami egykoron úgy tündökölt.

Ebből következett az örökség ócskasággá nyilvánítása, az irányított lealázással, felejtéssel. Ezért a vidéki örökségvédelem nem nélkülözheti a hagyományok felderítését és megőrzését, ha kell, újra tanulását. Ez ugyanolyan feltétel, mint a műemlékvédelemben a megelőző tudományos kutatás.

Demecser, Földvár utca 29. szám, 592/1 hrsz.

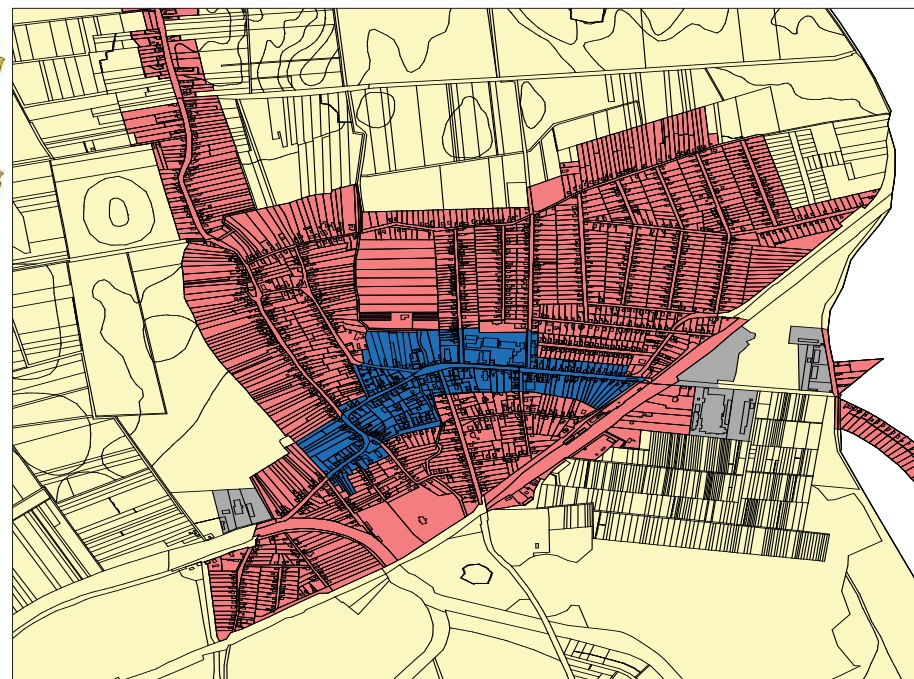

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

	TELEPÜLÉSKÖZPONT
	KERTVÁROSIAS ÉS FALUSIAS LAKÓTERÜLET
	GAZDASÁGI TERÜLET
	BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

Demecser településképi arculatának vizsgálatakor négy eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén három eltérő karakterű településrész található: a településközpont és a kertvárosias, falusias jellegű lakóövezetek, amik a központot veszik körül.

A település külterületén, elsősorban északon, de délen is, a bevezető út mentén találhatóak az ipari, gazdasági létesítmények. A negyedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A Város szabálytalan alaprajzú, egyutcás utifaluból kinövő település, az „ősi falu” vált magává a település központjává. A Jókai M.ór u. és a Kossuth Lajos u. mentén kialakult településrészeket nevezzük a központi belterületnek. Jellemzően igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő, melyek általában előkertes kialakítással szabadonálló épületek.

A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módon helyezkednek el sorban egymás után 2-3 méteres előkerttel magastetős tetőkialakítással. Lapostetős és többszintes épület jellemző. A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás. Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell. A nagy – teljes közintézményeknél a szabadon álló épület elhelyezés a jellemző. Ez esetben az utcaképi megjelenés magastetővel javasolt.

A tető gerincvonala a kialakult beépítéshez igazodjon. Nem lehet egyértelműen állást foglalni az utcával párhuzamos, vagy merőleges tető kialakítása mellett. Fontos, hogy megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivatkozva alakítsa, fejlessze a belső településképet. Ez megjelenhet eltolt tetősíkkal is. Az épületek általában kontytetős vagy sátoztetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt, az egyszerű nyeregtető nem jellemző.

Városháza

Az épületek általában nyeregvetős (vagy csonka kontyolt nyeregvetős) kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt. A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezés következtében jöttek létre. A melléképületek elhelyezésénél is körültekintően kell eljárni. A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg. Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani. Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása nem jó megoldás. A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható. A településen főleg a főutcán a kétoldali manapság szabálytalan beépítés jellemző. Figyelembe kell venni, hogy az épületek felújítása során ezeket a szabálytalanságokat szükséges megszüntetni, vagy korrigálni a szabályosság irányába.

A Város településkép szempontjából legmeghatározóbb területe a településközpont. A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás. Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell.

A településközpont településrészt településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerülnünk el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

Nevelési-, oktatási intézmény

Demecseri Oktatási Centrum

Elek -kúria

KERTVÁROSIASIAS, FALUSI LAKÓTERÜLET

A településközpontot ölelik körül. A múlt század elején épült épületek többségét az 1980-as években a többszintes nyeregtetős és földszintes sátoztetős épületek váltották fel. Ezeknél az épületeknél a bővítés csak hátra lehetséges a keskeny telkek miatt, azt is csak korlátozottan. A jövőben, nagyobb mértékben a meglévő lakóépületek felújításával lehet számolni.

Több hasonló épület a településkép egységességét eredményezi, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeljünk.

Az 1970-80-as évekbeli sátoztetős épületek a települések egyediségét bontotta meg. Kialakításuk során a meglévő utcaképet figyelmen kívül hagyták.

A kertvárosias és falusias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására. A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

A településkép egységességének megvalósulásához a ház utcafronti homlokzatának készítése során előnyösebb lehet ahol nyeregtetős épületek sorakoznak nyeregtető kialakítása, ahol pedig sátoztetős épületek, a sátoztető alkalmazása.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét. A tetőtér beépítése általános a kertvárosias lakóterületen a nyeregtetős épületeknél, hiszen minden adott ahhoz, hogy a tulajdonosok megtehessék. Költségekben minimális költséget jelent, hiszen nem kell építeni, nem növeljük telkünk beépítési százalékát, azzal együtt a zöldfelületünk csökkenését.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

GAZDASÁGI TERÜLET

A mezőgazdaság az ipar mellett az anyagi termelés másik fontos ága, amely a termőföldre alapozva, a természeti erők segítségével hozza létre termékeit. A mezőgazdasági termelést befolyásoló legfontosabb tényezők: a föld és a termelésben részt vevő élő szervezetek minősége, az éghajlati adottságok, az emberi és a gépi munka mennyisége, szakszerűsége, valamint a közigazdasági viszonyok. A földfelszín alakulása többségében kedvező a mezőgazdaság számára. Az ország területének több mint a fele nem éri el a 200 méteres tengerszint feletti magasságot. Az alacsony fekvés sok helyen a jó termőtalaj kialakulását segíti és a föld sík fekvése vagy alacsony lejtése a könnyebb talajművelést. A mezőgazdasági terület 45%-a lejtős.

Demecser közigazgatási területének déli részén található meg a gazdasági-, ipari területek. Demecser gazdasági területei az északi és a déli részen találhatóak meg a bevezető út mentén. A zöldfelületeken előtérbe kell helyezni a termőhelynek megfelelő őshonos növényfajok elhelyezését. Ezzel biztosíthatjuk környezetünk ökoszisztémájának folyamatos rendszerszintű működését. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása. Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

JAVASLATOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyenek kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt. Minden esetben törekendi kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztására tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterület közel kevesebb, mint az ötöd részét foglalják el a gyep- legelő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI DEMECSER TELEPÜLÉSEN

Szántók: Demecser település külterületén a mezőgazdasági jelleg az uralkodó. Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica, és a rozs). Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat. A szántók a közigazgatási terület 16 %-a.

Rétek, legelők: A gyepes területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttléve a külterületnek kb. 4 - 5 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, tölgy) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 4 - 5 %-át borítják.

Gyümölcsösök, szőlő: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. Az alma- és meggytermesztés jellemző a településre. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található, körülbelül a külterület minimális kb. 1 %-a. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

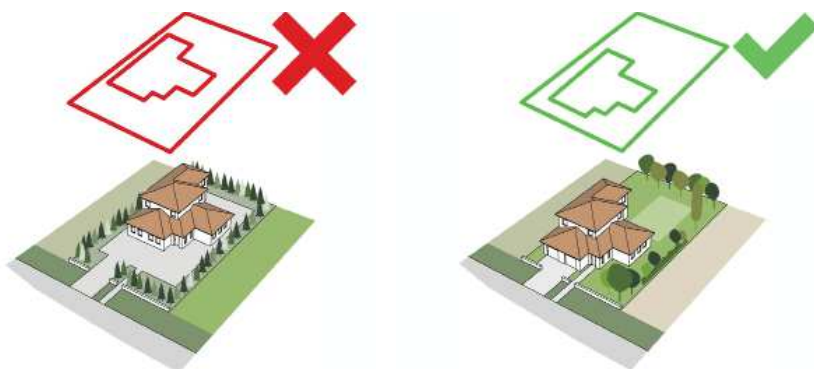
AJÁNLÁSOK: TELEPÜLÉSKÖZPONT

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

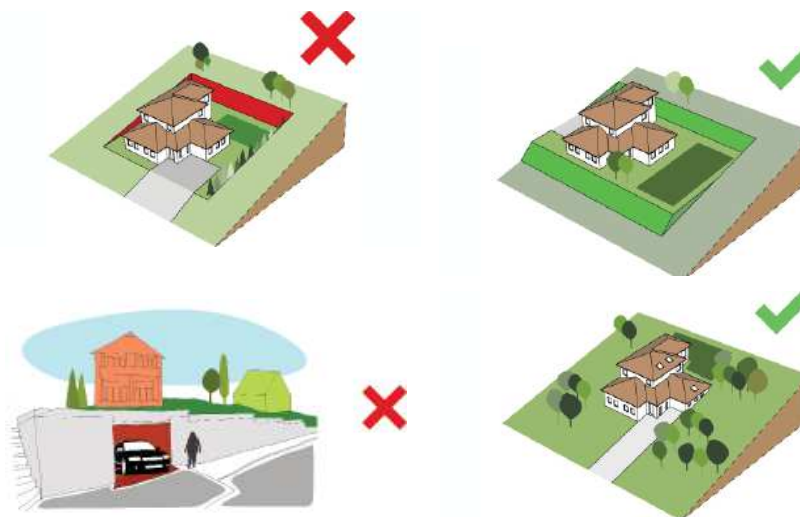
Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építésszek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÍTÉS

Az településközpont településrészen a telepítés oldalhatáron állók, elhelyezkedésük az utcafronthoz viszonyítva zömében merőleges elhelyezkedésűek, egy-egy kialakult szélesebb teleknél viszont már nem. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A főépület mögött kialakítható a kikapcsolódást nyújtó növényzettel határolt védett kert.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

A településen a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de amennyiben a terepviszonyok igénylik a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Településközpontban a lakóházak magassága különböző. Találkozni földszintes, tetőtér beépítéses, kétszintes épületekkel is. Magas tetős kialakítású családi házakkal. A már meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A településrészen a családi házak tetőhajlásszöge zömében alacsony hajlásszögűek. A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. Az utcaképbe a túl magas tetőhajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele, viszont a lapos tető megengedett.

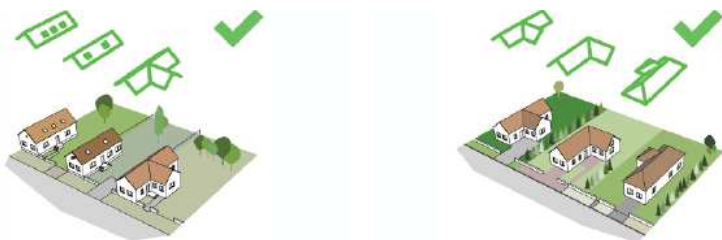
Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a családi házak tetőformája vegyes.

Ha egy kialakult összetett tetejű házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda tördelt tetőformájú épület kerüljön, ne nyeregtetős vagy sätortetős épület, mert nem fog beleilleni az utcaképbe.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Visszafogott illeszkedés, hasonló szín- és anyaghasználat jellemzi a családi házakat, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületek is jellemzik. (pl., vörös cserépfedés, szürke palafedés, világos színű homlokzatoktól eltérő színek alkalmazása)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

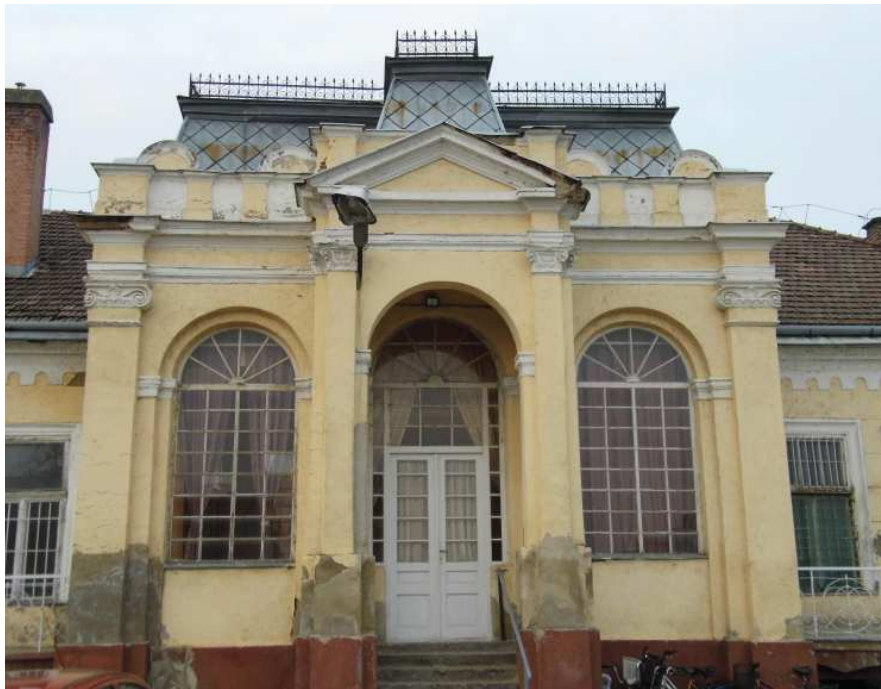
TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Az új településrészen ezeket a hagyományokat őrző épületek eltűnőben vannak.

Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából.

A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik. Az arányos tornácos épületek erősítik a Város identitását és arculatát.

E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

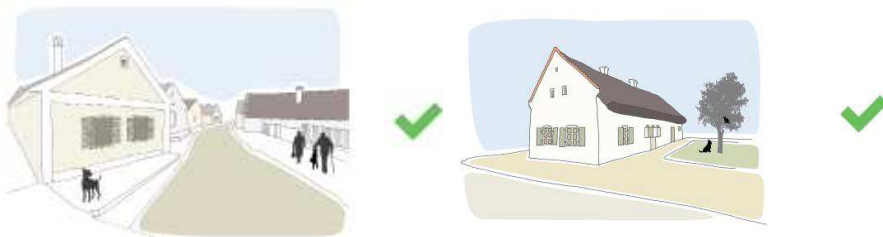
Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A településközpont új településérzsén a modern nyíláskialakítás, a hagyományostól eltérő a jellemző: jellegzetesek a nagyméretű egyszárnyú ablakok használata. Új ház építésénél célszerű a környék családi házait körbejárni, és azokból ihletet meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

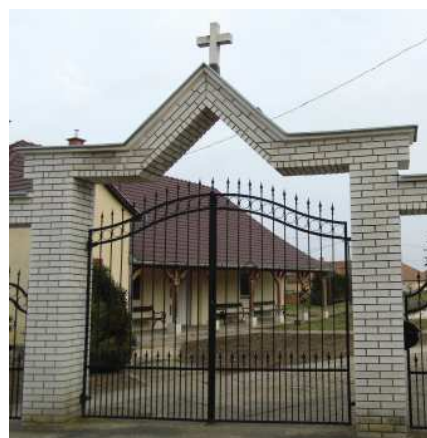
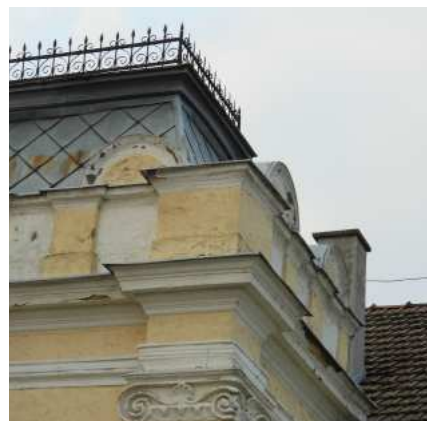
HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek burkolásai, vakolatainak színezése egyre inkább kedvelt a tulajdonosok körében. Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

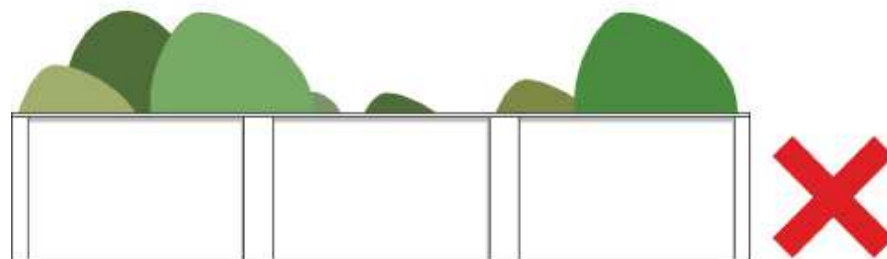
RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energia-tudatos életmódnak - árnyékolnak!

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

KERTEK

A településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fászszerű növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méreteinek növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük. Telepítésnél ügyeljünk a megfelelő távolság tartására, mind a ház falát, mint a kerítés távolságát figyelembe véve.

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A településközpont településrészben a környezetbe illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitétséggű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A meglévő épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fás szárú növényzet megővésére.

A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méreteinek érzetét. Kertünk teremti meg a természettel való kapcsolódást; a rekreáció, pihenés színtere, de haszonkértként is funkcionálhat. Az építészetben alkalmazott elvek itt is ugyanúgy megjelennek: arányok tömegformálás, stílusok formájában. De a kert nem csak alkotás, hanem a kikapcsolódás helyszíne is.

UTCÁK, TEREK, KÖZPARKOK

A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, utcakeresztmetszethez, jellemző homlokzatmagasságokhoz, tetőformákhoz. A virágos, zöld utcák, gondozott terek nagyon fontos hozzátartozói az élhető településnek, és a barátságos, szerethető, esztétikus településképpnek.

A településközpontban egy főtér található, de emellett településszerkezet sajátosságai-ból fakadóan létrejöttek olyan kisebb teresedések, amelyek nem sorolhatók egy fenti kategóriába sem. Ilyenek például az utak kapcsolódásai, szakrális emlékek környezete, utak találkozásai stb. Ezek rendezése nagyban elősegíti a településkép javítását. Ide lehetőség szerint szárazságtűrő, tájba illő növényeket, illetve az öntözési lehetőség biztosítását javasoljuk.

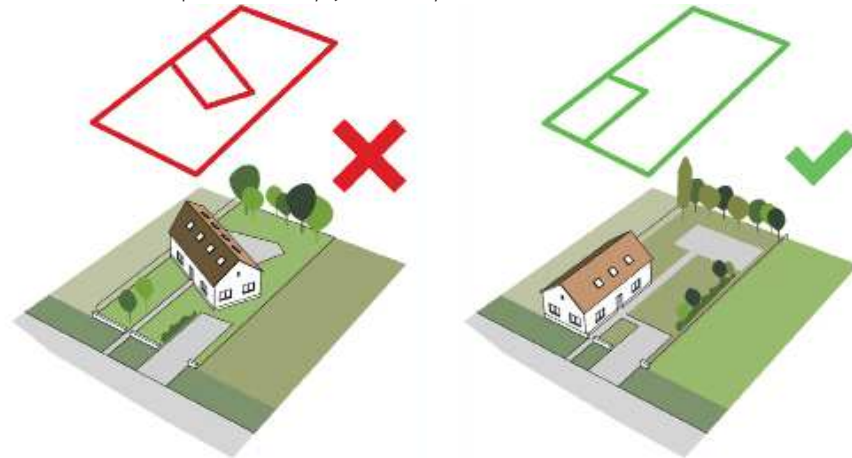
AJÁNLÁSOK: KERTVÁROSIAS, FALUSIAS LAKÓTERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÍTÉS

A telepítés hasonló, csaknem azonos a településközonttal abban a vonatkozásban, hogy oldalhatáron állók, elhelyezkedésük az utcafrothoz viszonyítva zömében merőleges elhelyezkedésűek az épületeknek. Általában előkertes kialakításúak, de sok az előkert nélküli is, nem általános érvényű. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A kialakult utcakép figyelembevételével helyezzük el épületünket legyen az akár előkertes vagy előkert nélküli. A családi házak oldalhatáron állnak, az épület mögött kialakítható a kikapcsolódást nyújtó növényzettel határolt védett kert.

TEREPALAKÍTÁS

A környező épületek beépítése mellett rendezett utcakép. Javasolt a telek utcafronti részével párhuzamos vagy merőleges kialakítás. Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

A településen a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de amennyiben a terepviszonyok igénylik a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos, nem találkoznunk kiugróan magas vagy alacsony épülettel. Találkozunk földszintes, tetőtérbeépítéses, kétszintes épületekkel is. Magas tetős és lapos tetős kialakítású családi házakkal. A már meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetük. A túl magas, illetve túl alacsony tetőhajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Demecser településközpontjának utcaképebe.

Kivételt képezhet kellő széles telkeken, modern épülettömeg esetén az ahhoz igazodó aszimmetrikus, vagy akár részben lapos tető, mely az utcaképben nem próbál hivalkodni. Oromfalas kontyolt és sáortetős házak egymás mellettsége heterogén utcaképet eredményez. Ekkor a közel azonos tetőhajlásszög lehet rendező elv.

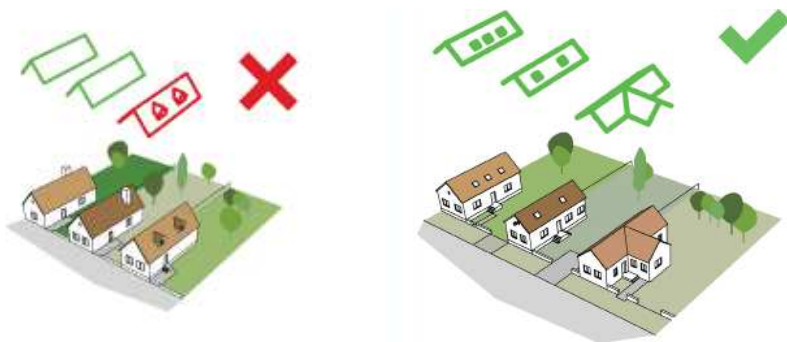

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

Demecser kertvárosias, falusias lakóterületi településrészén lévő családi házak tetőformája többnyire egyszerű, a szomszédos házak tetőformája általában illeszkedő egymáshoz. A családi házak tetőformája egyszerű nyereg vagy sátoertető.

Ha egy kialakult nyereg vagy sátoertető házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem nyeregtető vagy sátoertető formájú épület, mert ellenkező esetben az utcaképbe nem fog beleilleni. Ha egy kialakult sátoertető házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló sátoertető tetőformájú családi ház.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT (SZÍN)

Visszafogott illeszkedés, hasonló színek jellemzik az épületeket, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületekkel alig találkozni. Általánosságban felhasznált anyagok a vörös cserépfedés, világos színű homlokzatok, színes vagy szürke horganyzott acél bádogos szerkezetek, fehér műanyag vagy fa nyílászárók, illetve azok árnyékolókkal való ellátása.

Az új épületek építésénél a meglévőhöz hasonlító színvilághoz illeszkedő színhasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszunk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Az új településrészen, Demecserben ezeket a hagyományokat őrző épületek eltűnőben vannak. Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik. Az arányos tornácos épületek erősítik a Demecser identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

Az egyszerű faragatlan faoszlopos tornácoktól kezdve sokféle anyagú, technikájú és formájú alakváltozatot lehet felmutatni. A faragatlan faoszlopos, fagerendás tornácok országos elterjedtségűek. A tornácok mennyezet része lehetett nyitott vagy különféle födémszerkezetek alkalmazásával zárt, fedett. Gyakori volt a sík tornácmennyezet vagy kolt, stukatúros kivitelben és a deszkamennyezet. A legfejlettebb árkádíves tornácoknál az egyes pillérállások mennyezetét leboltozták. A tornácok lehettek teljesen nyitottak, előfordult, hogy az egyes oszlopokat, pilléreket könyöklő gerendával kötötték össze, de gyakori volt a könyöklő gerenda magasságáig a tornácot lécezéssel, deszkázattal ellátni. Nemritkán az oszlop- és pillérközöket könyöklő magasságig felfalazták, esetleg e mellvédszerű fal belső oldalán ülőpadkát alakítottak ki. A deszkázott vagy falazott mellvédű tornácra rostélyos, deszkás ajtókon, félajtókon lehetett bejutni.

A tornác újraértelmezett modern stílusban akár a középületeken is megjelenhet. Fontos szerepe, hogy véd az időjárás viszontagságaitól. Akadálymentesítés esetén az épülethez feljutó rámpa is elhelyezhető benne.

AJTÓK, ABLAKOK

Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A kertvárosias lakóterületen a hagyományos nyíláskialakítás jellemző, mely a homlokzat felé a kétszárnyú széles nyílászárókat jelenti. Új ház építésénél célszerű a környék családi házait körbejárni, és azokból ihletet meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Demecser épületeinek burkolásai, vakolatainak színezése egyre inkább kedvelt a tulajdonosok körében. Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energia-tudatos életmódnak - árnyékolnak!

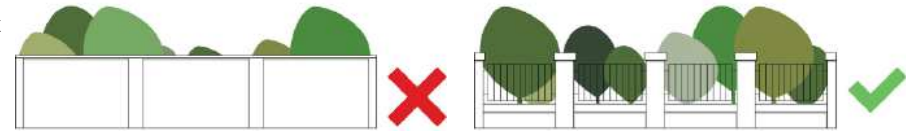

Az épület harmónikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

A kertvárosias, falusias lakóterületi településrészen fontos, hogy az épületek harmonikusan illeszkedjenek a környezetbe. A megfelelő telepítésen és terepalakításon túl ügyeljünk arra, hogy lehetőség szerint megfelelő természetes háttérrel adjunk az épületnek. Így otthonunk olyan lesz, mintha már rég ott állna, emellett a kertben és az épületben tartózkodás is kellemesebbé válik. Telepítésnél ügyeljünk a megfelelő távolság tartására, mind a ház falát, mint a kerítés távolságát figyelembe véve.

Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást. Az épület tájba illesztését nagyban segíthetjük a meglévő növényzet megtartásával. A földmunkák során próbáljuk megővni a területen lévő növényzetet, hiszen egy beállt ökoszisztémával rendelkező kert kialakulásához hosszú éveknek kell eltelnie. Az épület mellett kertünk megtervezésére is fordítsunk kellő időt és energiát, ha tehetjük kérjünk szakmai segítséget. A kert funkcióit tervezzük az egyes épületrészekhez igazodva, így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A volt zártkerti és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére. Ha módunkban áll, alakítsunk ki haszonkertet, ahol természetünk zöldséget, gyümölcsöt.

A garázst lehetőleg az épülethez kapcsoljuk, így nem vesszük el a teret a kertünkben. Burkolatok választásánál keressük a vízáteresztő, könnyen tisztítható fajtákat, használhatunk régi, bontott téglát is a kevésbé intenzív használatú részekben. A régi anyagok újra felhasználása a környezet szempontjából is előnyös. A bontott téglát sokféle módon felhasználhatjuk kertünkben, a járóburkolathoz, lépcsőkhöz, szegélyek, térfalak, virágágyások kialakításához, szalonnasütők köré.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK, KÖZTEREK, KÖZKERTEK

Egy település, településképi javításához, karbantartásához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás. Egy megfelelő fenntartás látványos változást jelenthet, mint a nem használt közterületi elemek átalakítása, újrahasznosítása, esetlegesen szükségszerű elbontása.

Egy fasor jóval több, mint egy utca zöld térfala: a fasorok legtöbb esetben a települések fő zöld tömegét alkotják, összekötik a zöldterületeket, szakszerű utcafásor hálózat kialakításban kondicionálják és élhetővé teszik a lakosság mozgásterét. A fásítási terv készítése vagy fasor megújítás tervezése rendkívül sok szempontot sorra vevő tájépítészeti feladat. A fasorok a településépítészeti zöld hálózatai, melyek a tájépítész szakági tervezésben nélkülözhetetlen, a növényállomány kialakításában a településépítészeti terén. A növényzet a közterületek alapvető alkotója, élhetővé ezek parkosítás és utcafásítás révén válnak. Önmagában kevés a fajok botanikai ismerete, vagy a várostervezés épített és művi elemeihez kötődő szaktudás: utcafásítási terv készítés során mindezeket a tájépítész együttesen alkalmazza.

Az utcakép legmarkánsabb élő elemei a magasra növő fás növények. Több azonos faegyed sorba ültetése, azaz fasor esetén viráguk, levelük, termésük, lombszínük, ágszerkezetük, lombformájuk alapján az utcakép jellegzetes karakterének meghatározóivá válnak.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületeken, tájépítész alkalmazása elengedhetetlen az utcák fásításához.

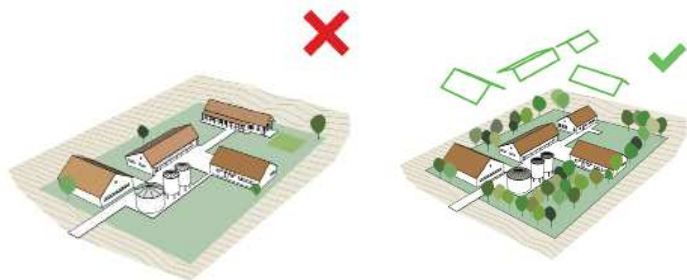
AJÁNLÁSOK: GAZDASÁGI TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk. A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsdá övezeteinek hasznosíthatóságát. Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés. Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbiek érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

Javasolt az ipari területeken és tanyákon a nyeregtetős - félnyeregtetős tetőforma, mely a funkcióhoz igazítottan nyeregtetős (oldal) szárnyakat is tartalmazhat. A túlságosan tördelt vagy manzárdtetős tetőforma azonban nem illeszkedik a tájképbe. A tetőhajlásszög igazodhat a szerkezeti tartóváz adottságaihoz, de az ne legyen 45⁰ – nál meredekebb.

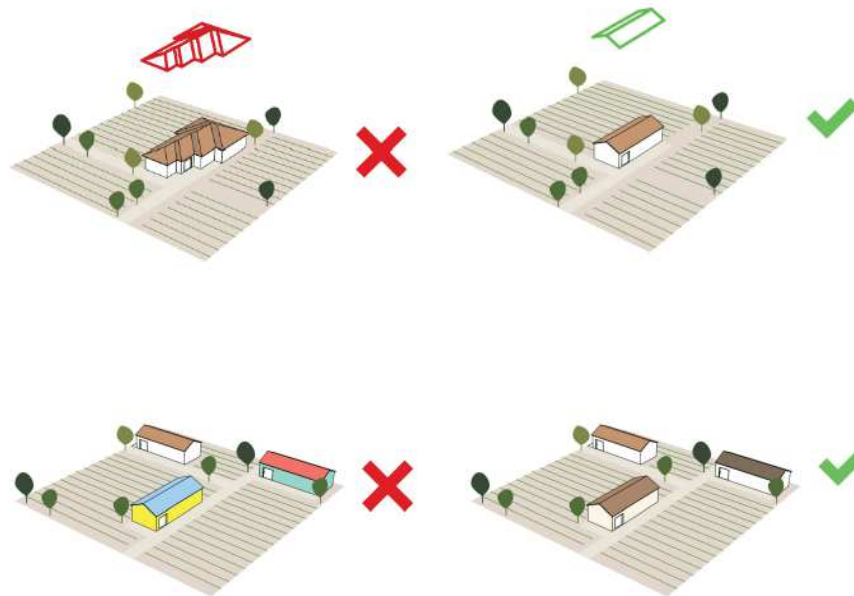
A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsósorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületrészt.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználattal, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.

Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, arculati ajánlásait. Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Demecser település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszer által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.

- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.

- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.

- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fafajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félék, kocsányos tölgyek).

A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományait vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

A lakóépület homlokzata szinkronban van az épület környezetével és a szomszédos épületekkel. A kovácsoltvas jellegű kerítés kiemeli a ház előtt kialakított közteret. A fa anyag használat (kerítés) összhangot kovácsol a lakóépület egységébe. A lakóépület tökéletesen illik környezetébe.

Jelen épületen a homlokzat színe teljes összhangban van az épülettel és a szomszédos épületekkel. Megfigyelhető a lakóépület fa nyílászárói, így kiemelendő, hogy a természetes anyaghasználattal mennyire hangsúlyosabbá tudjuk tenni lakókörnyezetünket. A homlokzat árnyalati színei nem hivalkodóak.

A téglafelhasználásával időtálló anyagot használunk, amely nemcsak a homlokzaton mutat jól, hanem kerítésként alkalmazva is, amely az utcán sétálva kovácsoltvas kapukkal és személyi bejárókkal vegyítve mutatós. Az alapvető falazóelem modern anyagokkal való kombinálása szép példákat láthatunk.

Javaslatok:

- Tetősíkban illeszkedő napelemek elhelyezése.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legel dugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró cseréje és a tetőhéjazat cseréje is.

A bal oldali képen látható, modern építési stílust magában hordozó lakóépület, homlokzati színének egyszerűségével vonja magára a figyelmet. A bejárat, és a nyílászárók kiemelése a világosabb színekkel, visszafogottságot tükröznek, ami az épület összhatását emeli.

Az épület homlokzati színe a legjobb választás volt. Egy egységes arculatú épület fontos eleme az utca képének. Egymással harmonizáló, utcaképbe illő színek jelennek meg a homlokzaton és a sötétebb színű tetőn.

Demecser Városban csodálatos új, és felújított lakóépületek találhatóak. A homlokzat színezése során figyelembe vették a szomszédos épületeket és az utcaképet. Ez, sokat számít a város településképében. Harmóniát és egységet képez a lakóövezetben.

KITEKINTÉS – NÉHÁNY JÓ PÉLDA HELYBEN ALKALMAZHATÓ SAJÁTOS ÉPÜLETRE, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETRE

Jelen munkarészben olyan épületekre, épületrészekre láthatunk jó példákat, melyek a település jövőképeinek kialakítása során lehetnek meghatározóak. A településen bizonyos részein van lehetőség a mai kortárs, modern építészeti elemeivel felruházott lakóépületek elhelyezésre.

Fontos azonban, hogy új házuk tervezésekor vegyük figyelembe környezetünket. Figyeljünk a telkünket körvevő lakóépületek magasságra, tetőformájára, telepítésére. Azonos magasság, formavilág megtartása mellett alkalmazhatunk olyan modern épületmegoldásokat, melyek modern külsővel ruházzák fel épületünket.

Jelen épületeken alkalmazott homlokzati anyagok, a kert felé néző hátsóterasz és az egyedi homlokzatkialakítás jó példaként szolgálhat a modern, letisztult építészetet kedvelők számára.

Napjainkban sok szó és politikai nyilatkozat hangzik el a falu, a vidék gazdasági, társadalmi felemelésének szükségességéről. Szándék és ígéretetek vannak a gazdasági támogatásra, a biztonságos élet megteremtésére, a hagyományok megbecsülésére. A falu problémái e területeken égetően sürgős beavatkozásokat követelnek. Így remény van arra – ha ez a remény egyelőre nélkülözi is a megvalósítás biztosítékait – de remény van arra, hogy a falu visszanyeri évezredek küldetését, ami a föld megtartása és megművelése; a falu visszaveszi nemzetmegtartó képességét, ami az ország számára népesedési és szellemi aranytartalék; és a falu újrateheremti hagyományait, ami egészséges közösségeket jelent a hit, az önérték és az összetartozás érzésének újraépítésével. Ha a reményt valami isteni lélekerősítéssel határozott céllá lehet erősíteni, akkor a fejlődés a vidék természetes gazdálkodásának újraépítésével kezdődik. Majd a sorvadó falvak újránépesítésével folytatódik, s nem utolsó sorban a közösségek, a falulakosság szellemi, szakrális, kulturális egyesítésével válhat teljessé.

Javasoljuk a felújítások terén a helyi elit irányításával az épületek puszta karbantartása egy olyan szociális program lehetne, amely néhol már elindult (például Terény erre ragyogó példa, vagy a Tolna megyei Závod). Egy-egy helyi vezető, építész, értelmiségi a falufejlesztést arra építi fel, hogy „dolgozzunk a házon”. Ez régen természetes volt, de most újra fel kell hívni rá az emberek figyelmét. Ha nincsen más munka, a házakon és a házak körül mindig akad tennivaló.

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagy méretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni.

Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük. A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat.

Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fafargott oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Az épületek és növényeken túl az utcaképhez ugyanúgy hozzátartoznak a cégérek, reklámfelületek és hirdetőtáblák. Fontos, hogy szolgáltatásunkat úgy hirdessük, hogy az ne legyen a járókelők rosszallásának kiváltása, mindösszesen a figyelemfelhívás legyen a cél olyan tájékoztatóval, mellyel az utcaképet és településképet szebbé teszi. Elengedhetetlen, hogy a megválasztott cégér, cégtábla az épület jellemzőihez alkalmazkodjon.

Reklámhordozó létesítése csak a szabványok betartása mellett lehetséges, melyek esetében elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat megválasztása.

Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges.

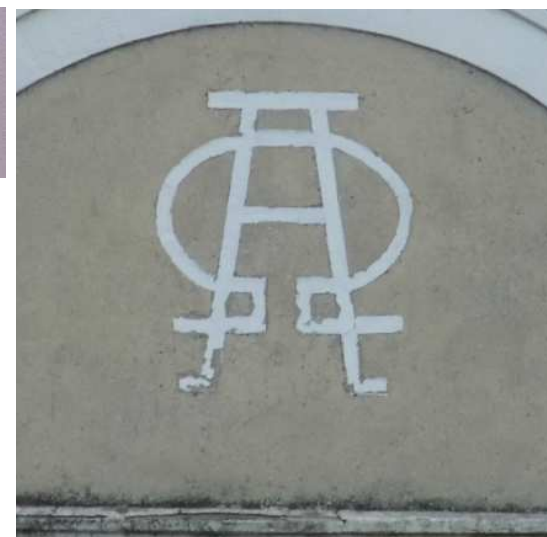
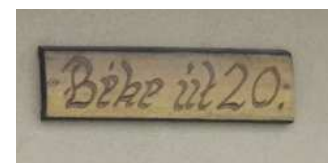

Demecser Városban a hirdető, vagy útbaigazító táblák esetében többségében a természetes anyaghasználat vehető észre.

Ez a postaláda hűen igyekszik követni a kerítés színeit, hogy egységet képezzen a lakóépülettel.

A környezet számára igen praktikus megoldást nyújt az évszaknak megfelelő köztérnek díszítése, díszítő elemek kihelyezése.

IMPRESSZUM

DEMECSER Város ÖNKORMÁNYZATA

demecser.hu

onkormanyzat@demecser.hu

4516 Demecser, Kétezer-egy tér 1. szám

Telefon: 06-42-533-500

Polgármester: Váradi László

titkarsag@demecser.hu

Főépítész: Dudás Ede István

dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Demecseri Polgármesteri Hivatal

FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Fekete Róbert, Demecseri Polgármesteri Hivatal

BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István

GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

BETŰTÍPUS: Titillium

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A kézikönyvben felhasználásra került a

- Demecser Város honlapján megtalálható szövegrészek a településről,
- Demecser Város Önkormányzata által rendelkezésre bocsájtott fotódokumentációk,
- Magyarszéphely minta arculati kézikönyv egyes szövegbetétjei.

Demecser, 2017.

